

En konsangvinitetsbetegnelse II

Af
Knud Højrup

Det har desværre vist sig at min artikel i Personalhistorisk Tidsskrift 1987:2, har været for uklart skrevet, hvorfor den har givet mange anledning til at tro, at det beskrevne system skulle være mere kompliceret end det i virkeligheden er. I forsøgene på at forklare systemet for "ikke slægtsforskere", har jeg fundet en enklere metode til at beskrive systemet, og den vil jeg forsøge at viderebringe her.

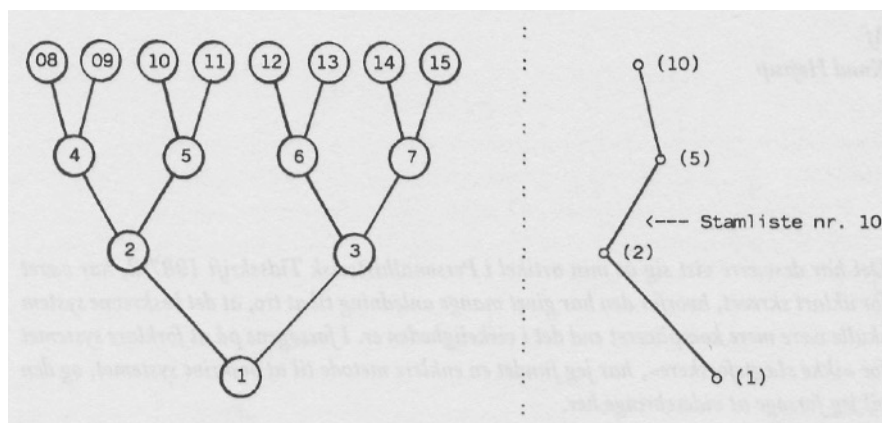
Identifikation

I enhver samling af informationer om en kreds af personer som udgør en slægt, vil der være grupper af data (kartotekskort), som beskriver hver enkelt person. Mange slægtsforskere før mig er kommet til den konklusion, at det er nødvendigt med en entydig identifikation af personen (og hans kartotekskort) for at kunne holde styr på alle de dokumenter, som vedrører personen. Det er efterhånden også almindeligt anerkendt at løbenumre har vist sig at være de mest praktiske til dette formål.

Til en sikker identifikation af en person, er det ikke altid nok at anføre navn, fødselsdato og fødested, det viser talrige eksempler på forvekslinger, hvoraf nogle har været beskrevet i dette tidsskrift. Hvis man desuden, som en del af personidentifikationen, angiver en reference til personens fader og moder, for eksempel i ens eget materiale ved hjælp af ovennævnte løbenumre, skulle man kunne undgå forvekslinger. Disse referencer er desuden meget anvendelige til hurtigt at frembringe mindre anetavler for at kunne skabe sig et overblik over en del af slægten.

Stamlister

Et begreb der ofte anvendes i slægtsforskningen er stamlister. En stamliste består af den række af fædre og mødre, som danner bindeled imellem to personer, hvor den ene er efterkommer af den anden. Den kaldes også en stamrække, et ascentorium eller et descentorium, men jeg foretrækker ordet stamliste. Figur 1 viser i venstre side de første fire generationer i en anetavle efter Kekule von Stradonitz's system. Den højre side af samme figur viser den stamliste, som forbinder person nr. 1 med person nr. 10

Figur 1

Jeg foreslår nu, at man kalder denne stamliste for person nr. 1's Stamliste nr. 10. Primært fordi man meget enkelt ud fra dette nummer alene, kan udregne alle de til listen hørende personers numre, man halverer blot nummeret, og fjerner eventuelle decimaler, altså 10 bliver til 5, som bliver til 2 (,5), som bliver til 1. Men også fordi man efter denne udregning, ved hjælp af de tidligere omtalte løbenummer-henvisninger til personers fædre og mødre, hurtigt kan finde frem til alle de personer, som udgør en identificeret persons stamliste.

Ligesom det har vist sig praktisk i vort talsystem at have en "tom" mængdeangivelse kaldet 0 (nul), vil jeg også her definere en persons Stamliste nr. 1 som "tom", og kun bestående af personen selv. Det skal iøvrigt bemærkes, at der kan være flere stamliste, som forbinder to personer. Dette sker når den samme person forekommer flere steder i den anden persons anetavle, sådanne tilfælde kan enten være anesammenfald eller ane forskydning.

Slægtskab

De fleste slægtsfremstillinger udgår fra en nøgleperson, og beskriver personen selv samt en række personer, som han/hun er i slægt med. En sådan nøgleperson kaldes for "Proband". Nogle slægtspublikationer udgår fra et ægtepar, men de viser sig ofte at blive uoverskuelige, og i realiteten for anernes vedkommende bestå af to adskilte slægtsbeskrivelser, mandens og hustruens. I sådanne tilfælde vil jeg anbefale at man i stedet vælger et af ægteparrets børn som proband, for derved at få en entydig slægts-definition. To personer er i slægt med hinanden såfremt en af følgende to betingelser er opfyldt:

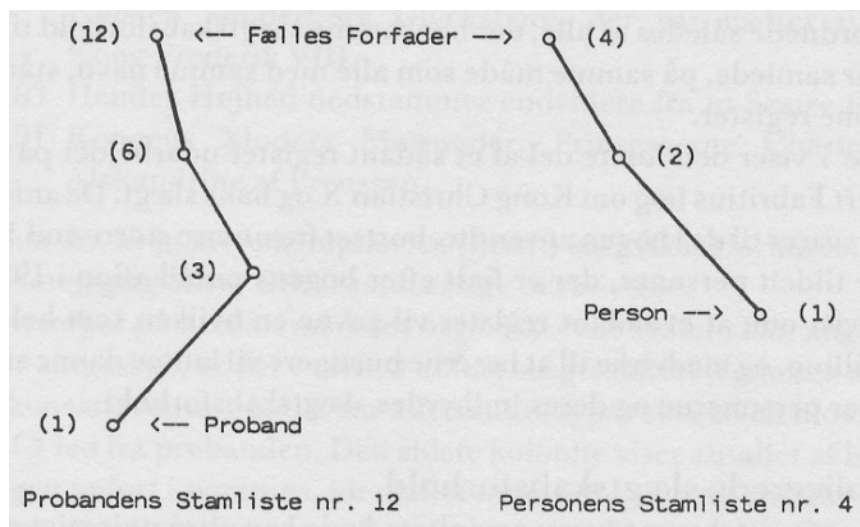
- a. De har en fælles forfader eller -moder.
- b. Den ene er efterkommer af den anden.

For overskuelighedens skyld kaldes den ene person herefter for "Probanden", og den anden kaldes "Personen".

Lad os nu først betragte de tilfælde af slægtskab, der hører under ovennævnte punkt a. At Probanden og Personen har en fælles forfader betyder, at der er en stamliste som forbinder Probanden med denne forfader, ligesom der er en anden stamliste, som forbinder Personen med den samme forfader. Hvis den fælles forfader f.eks. er Probandens morfars fader, er det Probandens Stamliste nr. 12, som angiver forbindelsen. Såfremt samme forfader er Personens farfader, er det Personens Stamliste nr. 4, som definerer forbindelsen.

Hvis vi nu kobler disse to stamliste numre sammen til et decimaltal med Probandens stamliste nr. foran kommaet, og Personens stamliste nr. efter kommaet, fremkommer en Konsangvinitets-kode, som entydigt beskriver en slægtsforbindelse mellem disse to personer. Figur 2 viser en tegning over denne situation, og det kan her ses hvorledes man ud fra en Konsangvinitet = 12,04 kan regne sig frem til alle de personer, som udgør denne forbindelse imellem Probanden og Personen.

Konsangvinitets-kode = 12,04

Figur 2

Lad os herefter betragte de tilfælde af slægtsskab, der hører under ovennævnte punkt b. Det drejer sig i virkeligheden her om to særtilfælde under a. nemlig det første, hvor den fælles forfader er identisk med Probanden, og Personen altså er efterkommer af denne. Det andet særtilfælde forekommer, når Personen selv er den fælles forfader, og dermed er en af Probandens aner.

Da vi tidligere har defineret Stamliste nr. 1 som værende "tom", og kun bestående af en enkelt person, kan vi nu anvende dette i disse særtilfælde, og stadig udtrykke et slægtskab med to stamliste numre adskilt af et komma, hvor det ene af numrene så er tallet et (1).

Såfremt et-tallet står foran kommaet, er Probanden den fælles forfader, og Personen er således en del af Probandens efterslægt. Står et-tallet derimod efter kommaet, er det Personen, som er den fælles forfader, hvilket svarer til at Personen er en af Probandens aner.

Da vi nu igennem mange år, er blevet vænede til f.eks. at benævne en farfader ane nr. 4, og ikke som nævnt ovenfor 4,01, foreslår jeg i disse tilfælde, at smide kommaet og et-tallet væk, således at Konsangvinitets-koden, når den er et hel-tal, vil være identisk med Ane-nummeret.

Konsangvinitets-koden 1 vil således fortsat være reserveret til Probanden.

Konsangvinitets register

I alle gode slægtsfremstillinger, findes der registre for personnavne og lokaliteter med henvisninger til de steder i publikationen, hvor de pågældende navne er omtalte. Såfremt man tildeler alle personer i Probandens slægt en konsangvinitets-kode efter ovennævnte princip, kan man yderligere fremstille et konsangvinitets register ved at sortere personerne på dette decimaltal i numerisk stigende orden. Herved fremkommer der en liste med personerne ordnede således at alle, der har samme slægtskabsforhold til Probanden står samlede, på samme måde som alle med samme navn, står samlede i et navne register.

Tavle I viser den første del af et sådant register udarbejdet på grundlag af Albert Fabritius bog om Kong Christian X og hans slægt. De anførte løbenumre svarer til de i bogen anvendte, bortset fra numre større end 1500, som jeg har tildelt personer, der er født efter bogens publikation i 1937. Jeg er overbevist om, at et sådant register vil gavne en hvilken som helst slægtsfremstilling, og

medvirke til at læserne hurtigere vil kunne danne sig et overblik over personerne og deres indbyrdes slægtskabsforhold.

Komplicerede slægtskabsforhold

Den ovenfor beskrevne konsangvinitets-kode kan altså nøjagtigt dokumentere en enkelt slægtsforbindelse imellem probanden og en person. Såfremt der findes flere forbindelser imellem dem, kan man blot tilføje en konsangvinitets-kode for hver af de kendte slægtsforbindelser. Denne situation er for eksempel gældende for Probandens helsøskende, hvor både faderen og moderen er fællesaner, og disse helsøskende skal derfor tildeles to konsangvinitets-koder: 2,02 og 3,03 for nøjagtigt at beskrive deres slægtskab med Probanden.

Som eksempel på et meget kompliceret slægtskab, kan anføres Dronning Margrethe II's familieforhold til Kong Christian X. Indenfor Dronningens første 127 aner, er der elleve slægtsforbindelser, som kan defineres med følgende konsangvinitets-koder: 1,04 12,48 13,49 30,082 30,090 30,108 30,120 31,083 31,091 31,109 31,121.

Disse elleve decimaltal beskriver nøjagtigt det slægtskab, der findes mellem Dronningen og farfaderen indenfor den givne forudsætning: Dronningens første 127 aner. Såfremt man går længere tilbage i begges anerækker, vil der helt sikkert fremkomme flere slægtsforbindelser. Tavle nr. 2 viser disse elleve konsangvinitets-koder idet tallene lige under koderne, viser hvorledes disse decimaltal kan brydes ned til to stamlistes.

Den nederste halvdel af samme tavle, viser på samme måde de ni konsangvinitets-koder, som angiver Prinsesse Elisabeth's slægtskab med Kong Christian X. Til sammenligning anføres nedenfor hvorledes Hr. Fabritius på side XIV beskriver dette komplicerede slægtskab:

<u>Konsangv.</u>	<u>Albert Fabritius' beskrivelse</u>
1,04	Hans Majestæts Sønnedatter
2,12 3,13	Datterdatter af H.K.H. Prins Harald, altså broders Datterdatter.
8,56 9,57	Datters Datterdatter af Hertug Friedrich Ferdinand af Slesvig Holsten Sønderborg Glycksborg, der var Fætter til H.M. Kong Frederik VIII.
30,82 31,83	Hendes Højhed nedstammer endvidere fra to Søstre til H.M. Kongens
30,90 31,91	Moders Mormoder, Prinsesserne Charlotte og Alexandrine af Preussen.

Det kan her ses at jo mere kompliceret (fjernt) slægtskabsforholdet bliver, des mere unøjagtig bliver den tekstmæssige beskrivelse.

Som eksempel på at man med det her beskrevne system kan angive alle former for slægtskab, er der i tavle 3 anført slægtskabsbetegnelser med tilhørende konsangvinitets-koder for alle kendte typer slægtskab indenfor en afstand af 3 led fra probanden. Den sidste kolonne viser antallet af led med udregningen anført i parentes, idet tallet foran "+" angiver antallet af led i probandens stamliste, ligesom tallet efter "+" angiver antallet af led i personens stamliste.

Konklusion

Med dette system eksisterer der altså nu en metode til, med enkle midler, et eller flere decimaltal, nøjagtigt at specificere alle slægtskabsforhold, de simple såvel som de meget komplicerede, som kan eksistere imellem to personer. Desuden er det muligt med dette system, at frembringe konsangvinitets registre, som kan medvirke til at gøre selv meget omfattende og komplicerede slægtsfremstillinger overskuelige.

En stor fordel ved systemet er, at det udelukkende er baseret på det alment kendte Kekule von Stradonitz anenummer system, og i virkeligheden kan betragtes som en udvidelse af dette system således at det nu foruden aner også omfatter efterkommere samt aners efterkommere, altså: alle en Probands slægtninge.

Litteratur

Hans Majestæt Kong Christian X og hans Slægtninge. Albert Fabritius 1937

En konsangvinitets-betegnelse. K. Højrup. Pers. Tidsskrift 198712.

Konsangv.	Navn	Stilling/Titel/Efternavn	Løbe num.	Født	Fars Lbnr	Mors Lbnr	
Proband:							
1	Christian X	Konge til Danmark	1	1870	5	6	
Børn:							
1,02	Frederik IX	Konge til Danmark	2	1899	1	891	
1,02	Knud	Arveprins til Danmark	3	1900	1	891	
Børnebørn:							
1,04	Margrethe II	Dronning til Danmark	1501	1940	2	367	
1,04	Benedikte	Prinsesse til Danmark	1502	1944	2	367	
1,04	Anne-Marie	Dronning af Grækenland	1503	1946	2	367	
1,04	Elisabeth	Prinsesse til Danmark	4	1935	3	19	
1,04	Ingolf	Greve af Rosenborg	1504	1940	3	19	
1,04	Christian	Greve af Rosenborg	1505	1942	3	19	
Oldebørn:							
1,08	Elisabeth	Comtesse af Rosenborg	1516	1972	1505		
1,08	Camilla	Comtesse af Rosenborg	1517	1972	1505		
1,08	Feodora	Comtesse af Rosenborg	1518	1975	1505		
1,12	Frederik	Kronprins til Danmark	1506	1968		1501	
1,12	Joachim	Prins til Danmark	1507	1969		1501	
1,12	Gustav	Prins til Sayn-Wittgenst.	1508	1969		1502	
1,12	Alexandra	Prinsesse til Sayn-Wittg.	1509	1970		1502	
1,12	Nathalie	Prinsesse til Sayn-Wittg.	1510	1975		1502	
1,12	Alexia	Prinsesse af Grækenland	1511	1965		1503	
1,12	Paul	Kronprins af Grækenland	1512	1967		1503	
1,12	Nikolaos	Prins af Grækenland og D.	1513	1969		1503	
1,12	Theodora	Prinsesse af Grækenland	1514	1983		1503	
1,12	Filippos	Prins af Grækenland og D.	1515	1986		1503	
Fader:							
2	Frederik VIII	Konge til Danmark	5	1843	47	48	
Søskende:							
2,02	3,03	Haakon VII	Norges Konge	7	1872	5	6
2,02	3,03	Louise	Prinsesse af Schaumburg-L.	8	1875	5	6
2,02	3,03	Harald	Prins til Danmark	9	1876	5	6
2,02	3,03	Ingeborg	Prinsesse af Sverige	10	1878	5	6
2,02	3,03	Thyra	Prinsesse til Danmark	11	1880	5	6
2,02	3,03	Gustav	Prins til Danmark	12	1887	5	6
2,02	3,03	Dagmar	Hofjægermesterinde	13	1890	5	6
Søskendebørn:							
2,04	3,05	Olav V	Norges Konge	14	1903	7	61
2,04	3,05	Feodora	Prinsesse af Schaumburg-L.	18	1910	9	254
2,04	3,05	Caroline-Math.	Arveprinsesse til Danmark	19	1912	9	254
2,04	3,05	Alexandrine-L.	Grevinde af Castell-Cast.	20	1914	9	254
2,04	3,05	Gorm	Prins til Danmark	21	1919	9	254
2,04	3,05	Oluf	Greve af Rosenborg	22	1923	9	254
2,06	3,07	Marie-Louise	Prinsesse af Preussen	15	1897	271	8
2,06	3,07	Christian	Prins af Schaumburg-Lippe	16	1898	271	8
2,06	3,07	Stephanie	Fyrstinde af Bentheim-St.	17	1899	271	8
2,06	3,07	Margaretha	Prinsesse til Danmark	23	1899	243	10
2,06	3,07	Mærtha	Norges Kronprinsesse	24	1901	243	10
2,06	3,07	Astrid	Dronning af Belgien	25	1905	243	10
2,06	3,07	Carl	Prins Bernad. af Belgien	26	1911	243	10
2,06	3,07	Carl	Cand.Phil, Castenskiold	27	1923		13
2,06	3,07	Christian	PR-chef, Castenskiold	28	1926		13
2,06	3,07	Jørgen	Kaptajn, Castenskiold	29	1928		13
2,06	3,07	Dagmar	Castenskiold	30	1931		13

Tavle 1

Kompliceret slægtskab

Proband: Kong Christian X		Person: Dronning Margrethe II			
	13,049	31,083	31,091	31,109	31,121
<u>1,04</u>	<u>12,048</u>	<u>30,082</u>	<u>30,090</u>	<u>30,108</u>	<u>30,120</u>
: 2	6 : 24	15 : 41	15 : 45	15 : 54	15 : 60
: 1	3 : 12	7 : 20	7 : 22	7 : 27	7 : 30
	1 : 6	3 : 10	3 : 11	3 : 13	3 : 15
	: 3	1 : 5	1 : 5	1 : 6	1 : 7
	: 1	: 2	: 2	: 3	: 3
		: 1	: 1	: 1	: 1
- - O - -					
Proband: Kong Christian X		Person: Prinsesse Elisabeth			
	3,13	9,057	31,083	31,091	
<u>1,04</u>	<u>2,12</u>	<u>8,056</u>	<u>30,082</u>	<u>30,090</u>	
: 2	1 : 6	4 : 28	15 : 41	15 : 45	
: 1	: 3	2 : 14	7 : 20	7 : 22	
	: 1	1 : 7	3 : 10	3 : 11	
		: 3	1 : 5	1 : 5	
		: 1	: 2	: 2	
			: 1	: 1	

Tavle 2

<u>Konsangv.</u>	<u>Betegnelse</u>	<u>Antal led</u>
1	Proband	0 (0+0)
1,02	Børn	1 (0+1)
1,04	Børnebørn (Via sønner)	2 (0+2)
1,06	Børnebørn (Via døtre)	2 (0+2)
1,08	Oldebørn (Via sønners sønner)	3 (0+3)
1,10	Oldebørn (Via døtres sønner)	3 (0+3)
1,12	Oldebørn (Via sønners døtre)	3 (0+3)
1,14	Oldebørn (Via døtres døtre)	3 (0+3)
2	Fader	1 (1+0)
2,02 3,03	Helsøskende	2 (1+1)
2,02	Halvsøskende (Faders side)	2 (1+1)
2,04 3,05	Helsøskendes børn (Via brødre)	3 (1+2)
2,04	Halvsøskendes børn (Via faders sønner)	3 (1+2)
2,06 3,07	Helsøskendes børn (Via søstre)	3 (1+2)
2,06	Halvsøskendes børn (Via faders døtre)	3 (1+2)
3	Moder	1 (1+0)
3,03	Halvsøskende (Moders side)	2 (1+1)
3,05	Halvsøskendes børn (Via moders sønner)	3 (1+2)
3,07	Halvsøskendes børn (Via moders døtre)	3 (1+2)
4	Farfader	2 (2+0)
4,02 5,03	Faders helsøskende	3 (2+1)
4,02	Faders halvsøskende (Faders side)	3 (2+1)
5	Farmoder	2 (2+0)
5,03	Faders halvsøskende (Moders side)	3 (2+1)
6	Morfader	2 (2+0)
6,02 7,03	Moders helsøskende	3 (2+1)
6,02	Moders halvsøskende (Faders side)	3 (2+1)
7	Mormoder	2 (2+0)
7,03	Moders halvsøskende (Moders side)	3 (2+1)
8	Farfaders fader	3 (3+0)
9	Farfaders moder	3 (3+0)
10	Farmoders fader	3 (3+0)
11	Farmoders moder	3 (3+0)
12	Morfaders fader	3 (3+0)
13	Morfaders moder	3 (3+0)
14	Mormoders fader	3 (3+0)
15	Mormoders moder	3 (3+0)

Tavle 3

Knud Højrup, direktør, *1943. Har holdt flere foredrag om anvendelse af hjemmedatamater i forbindelse med slægtsforskning.